

Hantering av guld och andra ädelmetaller inom tandvården (ÖG 1-05)

Gransknings-PM:

Bakgrund

Landstingets revisorer har beslutat att genomföra ett antal översiktliga granskningar inom olika verksamheter. Tanken med de översiktliga granskningarna är att de verksamhetsansvariga, utifrån ett antal frågeställningar, skall beskriva och redogöra för sin verksamhet eller del av verksamhet. Landstingsrevisorerna har gett revisionskontoret i uppdrag att kartlägga hur guld och andra ädelmetaller hanteras inom folktandvården. Syftet med den översiktliga granskningen är att granska om det finns ett väl fungerande internt kontrollsystem i hanteringen av guld och andra ädelmetaller.

Granskningen visar att guld och ädelmetaller främst hanteras av Värmlands tandtekniska dentallaboratorium, Nya Klaralab¹, där bland annat bryggor och kronor formges. Vid utgången av 2004 beräknades Nya Klaralabs förråd av guld och andra ädelmetaller, vara värt 179 965 kronor. Vid ett platsbesök på laboratoriet redogjorde laboratoriechefen för rutinerna kring hanteringen av guld och ädelmetaller.

Granskningens resultat

Vid Klaralab finns en speciellt utsedd ansvarig person som har nyckeln till det s.k. guldskrinet, där guld och andra ädelmetaller förvaras. Han dokumenterar tandteknikernas uttag av guld och andra ädelmetaller och svarar gentemot laboratoriechefen. Lagerhållningen av guld ligger på ungefär 300 gram och "guldskrinsansvarige" meddelar laboratoriechefen när det är dags att fylla på förrådet. Laboratoriechefen i sin tur utför beställningen. Utöver guldskrinet finns en marginell mängd arbetsmaterial, bestående av guld och andra ädelmetaller, vilket alla tandtekniker har tillgång till. Både guldskrin och annat arbetsmaterial i guld eller ädelmetaller förvaras i ett låst kassaskåp.

En gång per år utförs en grundlig inventering av guldskrinet, där hänsyn även tas till material ute på provning² samt till missgjutet skrot. Under 2004 uppdaterades och reviderades Nya Klaralabs inventeringslistor.

Guld och ädelmetaller behandlas i huvudsak på tre olika sätt:

- 1) Vid ett nytt arbete i guld eller annan ädelmetall gäller följande: Efter mottagen arbetsorder hämtar tandteknikern ut valt arbetsmaterial av "guldskrinsansvarige" som dokumenterar

¹ I landstinget i Värmland finns ytterligare en tandtekniker som hanterar guld/ädla metaller, lokaliserad i Hagfors. Han lyder direkt under Folktandvårdsenheten i Hagfors.

² Alla arbeten som skickas ut för slututprovning, dokumenteras i ett kartotek.

av vem och hur mycket guld som uthämtats. Kronan/bryggan tillverkas och guldvikt samt batch-nummer skrivs upp på arbetsordern och skickas tillbaka till folktandvårdskliniken tillsammans med den oputsade kronan/bryggan. Objektet prövas ut en sista gång av patient och skickas tillbaka för finputsning av Klaralab. Klaralab fakturerar tandvårdskliniken för materialkostnad och tandvårdskliniken i sin tur fakturerar patienten för materialet.

- 2) Vid reklamation av fast protetik i guld och andra ädelmetaller, innan den tvååriga garantin löpt ut, skickas det gamla materialet tillbaka till dentallaboratoriet för återvinning. Om patient behöver avlägsna guld/ädelmetall efter utgången garantitid skickas materialet till dentalåtervinningen, vilka ersätter patienten direkt. Ett likartat förfaringssätt används om patient kommer in med en gammal bro, krona eller inlägg.
- 3) Spill³ som erhållits vid bearbetning av produkt samlas upp och sparas till viss mängd uppburits, vilket sedan skickas iväg till guldgrossist för upparbetning. Upparbetningsprocessen är kostsam och nyttjas med ett par års mellanrum.

Revisorernas iakttagelser

Klaralabs lager av guld och andra ädelmetaller hålls relativt lågt och grundlig dokumentation genomförs vid lagerinköp, tandteknikerns materialuthämtning samt årlig inventering.

Dokumentation av verksamhetens hantering av guld och andra ädelmetaller sker vid tre tillfällen, materialuthämtning ur guldskrinet, tandteknikerns påskrivna arbetsorder samt tandvårdsklinikens patientfakturerings.

Revisorerna bedömer att av hanteringen av guld och andra ädelmetaller vid Klaralab i Värmland sker på ett strukturerat sätt, vilket ger en god internkontroll.

Cecilia Karlsson
Revisionskontoret

³ Spill definieras som slipdamm (vid bearbetning av ett objekt fångas bortslipat material upp) och annat skrot (misslyckade gjutningar, reklamationer etc.)